

Zvonek 5/6

KVĚTEN/ČERVEN 2008 ZPRAVODAJ WALDORFSKÝCH TŘÍD PŘI MŠ NERUDOVA A ZŠ HLUBOKÁ NAD VLTAVOU

Fantazie je mnohem důležitější než vědomosti.

Albert Einstein

Co se děje ve třídách mateřské školy?

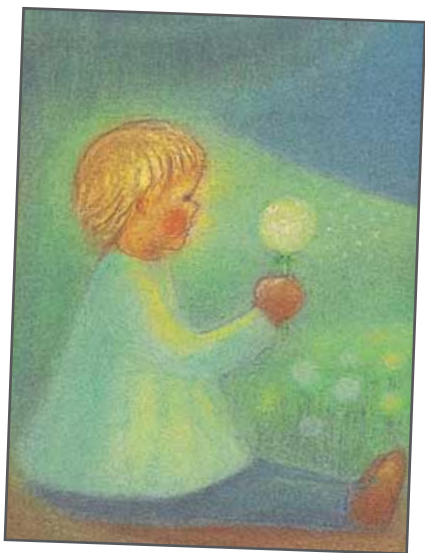
Broučci

Jaro je pro mne úžasné období. Rychlost zrodu, pučení, růstu, barev a vůní je jedinečná. Vše nás láká ven, nechat se po dlouhé zimě probírat teplými slunečními paprsky. Ráda sleduji mě Broučky, jak radostně a s obrovskou energií využívají krásných dnů ke hrám na naší zahradě. Rozšířila se nabídka o nové hračky, získali jsme nové koloběžky, velké lopaty na písek a máme i dostatek míčů, což nejvíce vítvali naši kluci.

Školáci započali pracovat na svém projektu, poctivě každý den opracovávají a smirglují svůj dřevěný špalíček. Za přípravu dřevěných polotovarů pro děti z obou tříd velmi děkujeme panu Míčanovi. Také jsme se vydali na louku na pampelišky. Pampelišková víla nás naučila jak uvařit lahodný pampeliškový med, a tak se košík velmi rychle plnil „zlatavým pokladem“. Potom jsme podle receptu vařili sladký a hlavně zdravý med. Nyní si na něm v čaji denně pochutnáváme.

A co nám přinesl měsíc květen? S láskou jsme chystali dárečky na Den matek a pak nás čekala slavnost s rodiči u studánky na Rudolfově. Studánku jsme vyčistili od nánosů a nečistot. Poprosili jsme studánkovou vílu a ta ji odemkla. Tím se otevřela cesta k číre mu a průzračnému prameni. Poslouchali jsme pohádku O studánkové víle, zpívali písničky „Teč vodičko čistá“, „Čištění studánek“, hráli pohybové hry Na potůček.

„Přišlo jaro se sluníčkem,
zem otvírá zlatým klíčkem.
Všechno se raduje,
zpívá a tančuje, jaro vítá.“

Chystáme se napsat společně s dětmi dopis budoucím Broučkům, pozvat je a jejich rodiče mezi nás. Na chystané třídní schůzce s rodiči nových dětí si společně pohrajeme: poznají naše denní rituály, zahrajeme si naše nejoblíbenější hry a pohrají si s barvami, kterými malujeme v jarním období. Doufám, že prožijí pěkné odpoledne.

Červen přivítáme oslavou Mezinárodního dne dětí. Čeká nás představení klauna a s pomocí rodičů připravíme „Broučkovou slavnost“ na naší zahradě. Maminky vytvoří dle své fantazie kostým jakéhokoliv broučka a ti pak vyrazí jak roj broučků k tanci a připraveným hrám. Bříška také nebudou prázdná, společně s maminkami na-

chystáme slavnostní stůl se zmrzlinovými poháry, ovocem a hlavně s dostatkem pití.

Další důležitou slavností společnou se Skřítky bude „pasování školáků“. Na přípravách již s rodiči pracujeme, díky paní Janě Suré a jejím šikovným rukám budou mít děti z obou tříd krásné šerpy, a vybíráme pěkné dárky pro školáčky.

Čeká nás také výlet autobusem na ekofarmu u Rančického potoka. Děti poznají hospodářská zvířata v jejich přirozeném prostředí. Jistě si tento den v krásné přírodě užijeme.

Poslední akcí v tomto školním roce bude Svatojánská slavnost, předběžně plánovaná opět

SLOVO ÚVODEM

Milí přátelé,

Jaro je v plném rozkvětu, kolem nás to nádherně voní, ptáci zpívají, líhnou a rodí se mláďátka, sluníčko více hřeje, den se prodlužuje a láká tak všechny ven. Vždyť kdo by také seděl doma?

Přesto doufáme, že si najdete chvíli času k přečtení tohoto Zvonku.

A na co se můžete těšit?

Ve školce došlo k podstatné změně u Skřítků, kde tetička Jana náhle onemocněla a musela tak ze dne na den ukončit svou práci s dětmi. Navíc čeká v září miminko, k čemuž jí Zvonek upřímně gratuluje a přeje jí, aby vše probíhalo hladce, a aby byla stále veselá a zdravá. V současné době se hledá nová paní učitelka, která by se Skřítky pracovala dle waldorfského vzdělávacího programu.

Co se stalo u Broučků, ve škole v 1. a 2. C vám již tradičně přiblíží třídní učitelky. Z pera Kateřiny Kozlové se navíc dozvíte něco více o tom co a proč děti vlastně pletou.

Nenechte si ujít pozvánku Radky Koniřové na divadelní představení dětí z 1. a 2. C v kině Panoráma na Hluboké nad Vltavou a na „Nedabylské kukátko“.

V rubrice Proč? se Kateřina Dvořáková zaměřila na téma výuky dvou cizích jazyků od první třídy. O květnovo-červenových svátcích bylo v předešlých ročnících hodně psáno, co se tam nevešlo naleznete v tomto čísle. Míša Bernardová vás provede jarním jídelníčkem a prozradí, co se s námi a dětmi na jaře děje. Pohádkou pro děti „Jak Vendá zachránil les“ od Romany Němečkové se s vámi v tomto školním roce loučíme.

Mějte se moc hezky, příjemně prožijte prázdniny a na „čtenou“ se těší

Eva Jírovcová a Petra Klee

*„Růžička se hněvá, že lístečky nemá.
Počkej, počkej, růžičko, až zasvitne sluníčko,
až zazní hrom, obalí se strom
listím zeleným, květem červeným..”*

na naše místočko na Borku. Díky paní Hance Kolářové již máme poklad do skřítkovy truhly.

Ještě bych chtěla poděkovat paní Radce Mojhové za perfektně připravenou akci pro rodiče - uměleckou dílničku výroby kovových šperků.

Děk paní Daně Markové za novou nádhernou panenku pro naše holčičky.

Narozeninovou slavnost budou mít:

Victorka Vápeníková	2. 6.	5 let
Dáda Brtna	3. 6.	5 let
Filípek Kysel	19. 6.	5 let
Šimonek Volavka	25. 6.	6 let

Skřítkci

Z důvodu, o kterém jste se již mohli dočíst ve Slovu úvodem, zařazujeme tentokrát informace o dění ve třídě Skřítků na toto místo. Paní učitelka Jana Erhartová už nestačila připravit článek do Zvonku, ale jelikož se jí po „jejích“ Skřítkcích moc stýská, posílá jim alespoň dopis a moc prosí Vás rodiče, abyste ho dětem doma přečetli.

Moji skřítkové,

Odešla jsem bez rozloučení a tak vám píši dopis. Čekám miminko a nebylo nám moc dobře, proto jsem byla pár dní v nemocnici, kde se o nás starali lékaři a sestřičky.

Teď už jsem doma, hodně odpočívám, ležím, spím atp.

Na vaší další cestě vás chvíli doprovodí paní učitelka Věrka (starala se o mne, když jsem byla malá v jeslích).

Přeji všem mnoho úchvatných zastavení v jarní přírodě a do nadcházejícího léta ty nejkrásnější zážitky s Vašimi dětmi.

Teta Majka
(Marie Fídrová - třídní učitelka, MŠ)

PŘÁNÍ

*Naše milá teta Majko,
jsi naše sluníčko,
co umí naše srdce hrát
a my Ti chceme malé přání dát.
7. června máš svůj slavný den,
tak přejeme Ti,
aby splnil se Tvůj sen.*

Tvoji Broučci a jejich rodiče

Po prázdninách bude s vámi nová paní učitelka. Moc ji nezlobte a vy nejstarší jí pomozte s malými dětmi. Jste šikovní, znáte a umíte už mnoho věcí.

Až budu zdravá a pan doktor mi to dovolí, přijdu se na vás podívat; třeba to bude již brzy. A až bude miminko na světě, přivezu vám ho ukázat.

Moc se mi po vás stýská.
Mám vás moc a moc ráda.

Vaše teta Jana
(Jana Erhartová - třídní učitelka, MŠ)

Vítání jara v 1.C

Uvedenou zhudebněnou básničkou Františka Hrubína začali prvňáčci ve waldorfské třídě na Hluboké svými flétničkami vítat jaro.

Se zimou se definitivně rozloučili o Smrtné neděli, kdy se všichni do jednoho sešli i se svými rodinnými příslušníky v parku u Malého jezu v Českých Budějovicích a za krásného slunečného počasí vyprovodili Morenu až na most, odkud ji s radostí vrhli do řeky.

I když figurína byla velmi vydařená, v žádných očích se neobjevil smutek, když jsem ji za asistence tatínků svých žáků zapalovala sukni. Naopak si všichni připomněli, že oheň i voda odnesou spolu s Morenou i vše zlé, čeho se už při jejím vytváření ve třídě přáli zbavit a co do figuríny vložili. Potvrdilo to radostné vydechnutí i následný zpěv, když už torzo Moreny odnášela voda.

Jarní očista pak v 1. C pokračovala až do Velikonočních prázdnin a probíhala tak silně, že donutila mnohé žáky i mne ulehnut do postele. Velké poděkování patří paní vychovatelce Haně Šálkové, která ve třídě zastupovala a také Janě Gažiové a Evě Jírovcové, které dětem pomáhaly a dosud pomáhají při rukodělných činnostech s pletením. Tato nová zkušenost všechny žáky velice zaujala - některé dokonce natolik, že pletou i doma i ráno před vyučováním a často jsou pletením

tak zaujati, že mi dá hodně práce přesvědčit je, aby pletení už schovali a pustili se do hlavního vyučování. Však také někteří už mají pouzdro na flétnu upletené a než se pustí do dalšího výrobku, pomáhají radou ostatním.

„Táta včera na venku,
našel první sněženku,
vedle petrklíč,
zima už je pryč.“

Po Velikonočních přišlo do 1. C nejen jaro, jehož projevy chodili žáci každý týden pozorovat, v rámci předmětu „Člověk a jeho svět“, do blízkého parku, ale v epoše matematiky se objevili i dva nové skřítky - „Násobílek“ a „Dělník“, a seznámili žáky s novými matematickými operacemi.

O tom, že jaro přináší nový život a radost svědčí také mimořádně četná frekvence narozeninových oslav v 1. C - během března a dubna jich ve třídě proběhlo šest! A s radostí se též prohlubují vzájemné vztahy mezi učitelkou, žáky a rodiči při mých návštěvách v rodinách jejich žáků. Pro všechny zúčastněné je to jistě zajímavá zkušenost - ale o tom zase až příště...

Miroslava Štandová
(třídní učitelka 1.C, ZŠ)

Duben ve druhé třídě

Duben byl pro naši třídu klidným měsícem. Děti se plně soustředily na výuku a zažily si další epochu matematiky. V rytmické části jsme intenzivně pracovali na paměťovém osvojení jednotlivých násobkových řad, které jsme vytleškávali, vydupávali a pořídili jsme si dřevěné hůlky, aby nám zpestřily naše počítání, mohli jsme z nich stavět pyramidy a jiné prostorové tvary.

Epochové sešity se nám zaplnily příklady pro Sčítálka, Odčítálka, Násobilka a Dělníka. Vymysleli jsme si básničky na násobilku 7 a 8. Připomněli jsme si římská čísla a zkoušeli s nimi různá kouzla. Nechyběly ani oblíbené příhody tetičky Klotyldy,

kteřá většinou něco popletla nebo špatně spočítala, a my jí pomáhali, aby nakonec vše dobře dopadlo a souhlasilo. V epoše matematiky se nám dobře počítalo jak česky tak německy. Prolínání obou jazyků nečiní druhákům žádné potíže a leckdo z dospělých by jim tyto schopnosti záviděl. Novinkou je také pravidelné setkávání s první třídou. Při těchto krátkých návštěvách si vzájemně ukazujeme, co se právě učíme a seznamujeme se touto formou s našimi mladšími spolužáky a jejich třídní učitelkou.

Do konce školního roku nám zbývá pouhých 7 týdnů a všichni se těšíme na připravovanou slavnost čištění studánek, svatojánskou noc a samozřejmě i na náš třídní výlet do nedalekých Poněšic.

Školní rok se blíží ke svému konci, a tak děti pomalu dokončují svoji práci v rámci rukodělných činností. Tento rok jsme pletli různá zvířátka. Začali jsme jednoduchými pestrými motýlky a tuleni. Největším úkolem tohoto roku bylo uplést velkou kočičku s fousky a dlou-

hým ocáskem. Z minulého roku si ještě vybavuji, jak byly děti pyšné na svůj první upletený obal na flétničku. Ve druhé třídě pletou děti již samostatně a s velkou jistotou. Nemohu říci, že by pro každé dítě byla tato práce rukou stejně náročná. Záleží především na jejich vůli a schopnosti soustředit

DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ

Dramatické kroužky finišují s přípravami na svá závěrečná vystoupení. Děti čekají dvě akce. První se uskuteční v úterý 27. května od 16:00 hodin v kulturním centru Panorama v Hluboké nad Vltavou. Diváci budou moci shlédnout dvě představení: O slepičce Pepičce (bajka v podání žákův druhých tříd) a pokračování Tatatiukovy cesty ke Křystalové hoře (dohromady vystoupí prvňáčci i druháci). Všichni rodiče a příznivci jsou srdečně zváni, představení bude nejen vrcholem činnosti dramatických kroužků, ale mělo by se stát i slavnostním rozloučením se Základní školou v Hluboké nad Vltavou, která umožnila realizaci waldorfské pedagogiky.

Tento den bude organizován tak, že děti po skončení vyučování a obědi přijdou do družiny, kde si je ve 14:00 hodin vyzvednou p. učitelky, a všichni společně se přemístí do Panoramy, tam budou zkoušet a připravovat se na vystoupení až do 16:00 hodin. Představení potrvá cca 30 - 40 minut, po skončení představení si rodiče děti převezmou. Tento celý program (včetně zkoušení) mohou absolvovat i děti, které kroužek nenavštěvují, ale je důležité o tom předem informovat paní učitelky. Děti budou v tento den potřebovat větší svačiny, aby jim vydržely až do odpoledne.

Druhá akce se uskuteční ve středu 4. června od 13:00 hodin v Základní škole v Nedabyli, kde proběhne další ročník divadelní přehlídky „Nedabylské kukátko“. Členové obou dramatických kroužků vystoupí na této přehlídce se svými představeními a zároveň budou mít možnost shlédnout vystoupení dalších škol.

V tento den skončí výuka o hodinu dříve, tedy po čtvrté vyučovací hodině, pak přijdou děti na oběd. Děti, které nenavštěvují dramatické kroužky, převezme paní vychovatelka, herci se přemístí do Nedabyly. Doprava tam i zpět bude zajištěna některými rodiči a p. učitelkami, rodiče budou včas informováni, s kým pojedou jejich ratolest a kde si ji vyzvednou. Přehlídka skončí zhruba v 15:00 hodin. Děti budou cca v 15:30 hodin předány rodičům na smluvených místech. Na této akci je pro děti připraveno občerstvení.

Poslední dramatické kroužky proběhnou v úterý 3. června.

Všem dětem děkuji za úžasnou práci a rodičům, zvláště p. Fukové, p. Kalčíkové a p. Jírovcovi, a p. učitelkám M. Štandové a K. Kozlové za podporu a spolupráci!

Radka Konířová

JAK VENDA ZACHRÁNIL LES

Před dávnými časy žil jeden prostý chlapec. Byl velice bystrý a hodný a lidé z celé vesnice ho měli rádi. Jeho rodiče mu dali jméno Venda.

Vendova rodina byla chudá. Chlapec musel pomáhat, pracoval při sklizení obilí, obracel a sušil seno na lukách a často chodíval pást dobytek na louku za jejich chalupou. Kousíček za loukou ležely obrovské lesy. To bylo místo, kde Venda trávil spoustu svého času. Zatímco se kravičky pásly na zelené travince, on pozoroval život v lese. Nikdy nezapomněl vzít s sebou nějaké dobroty, tu kousky tvrdého chleba pro zajíčky, tu zbytek kostí od oběda pro malá liščíčka, obilná zrnka pro ptáčky či oříšky pro veverušku. Některá zvířátka dostala od Vendy jméno a pranic se ho nebála.

Když Venda trochu odrostl, rozhodl se jít do světa na zkušenou, jak už to tak dříve bývalo. Vzal si do ranečku něco jídla a s pozehnáním rodičů vyrazil. Šel, kam ho nohy vedly. A protože byl pracovitý, nikdy netrhl nouzi. Kde bylo potřeba, přiložil ruce k dílu a odměnou mu bylo jídlo, nocleh a občas i nějaký ten groš.

Jednoho dne, to putoval právě do Země za sedmero horami, přišel do podivného lesa. Cítil tesknost, smutek, nezablhl ani jediné zvířátko, neslyšel cvrlikat ani jediné ptáčka. Mnohé stromy byly holé, bez listů, a přesto bylo v lese šero. Jako kdyby se slunce a radost tomuto místu vyhybaly. Les byl dlouhý, a tak Venda musel v lese přenocovat.

V noci se mu zdál zvláštní sen. Přišla k němu lesní víla, paní toho lesa. Vyprávěla mu o lese, o zlém čaroději, který se v lese usídlil. Čaroděj vzal lesní studánce vodu a stromům sílu. Stromy začaly chřádnout, studánka vyschla a zvířátka začala opouštět les. Les umíral. Prý jen člověk s dobrým srdcem může pomoci, pravila víla. Život čaroděje je ukryt v truhličce, kterou však ten zloduch nemá u sebe, je ukryta v lese.

Když se Venda ráno probudil, měl sen stále dobře na paměti. Nemůže přeci odejít a nechat les na pospas čarodějovi. Něco k jídlu a k pití měl ještě v ranečku, pustil se do hledání. Hledal den, ale nic nenašel, hledal druhý den, avšak také nic nenašel. Třetího dne už neměl nic k jídlu ani k pití. Prošel les křížem krážem. Prohlédl každé ptáčí hnízdo, nakukoval do jezevčích doupat, hledal v borovici a pod mechem ...

(pokračování na straně 6)

se. Uvědomíme-li si jakou cestu za sebou děti skutečně mají a co vše se při pletení naučily, pak si zaslouží velkou pochvalu za svoji odvedenou práci.

Na upletených řadách si dítě může ihned uvědomit, kde udělalo chybu a kde pracovalo správně. Při pletení se dítě musí naučit trpělivému čekání, protože na klín paní učitelky si může sednout vždy jen jeden. Díky stálému opakování stejných pohybů se dítě dostává do situace, ve které musí pochopit techniku pletení. Když se mu povede prokouknout techniku pletení, získá tím pocit důvěry ve své schopnosti a dovednosti, což zvyšuje jeho sebevědomí. V tomto smyslu dítě zažívá uspokojení a je vnitřně klidné. Většina dětí má tento předmět ve velké oblibě. Při něm totiž bezprostředně vidí, co se naučily. Děti jsou pyšné na své výrobky, které si odnášejí domů, kde budou sloužit dobré věci. Hlavní podstatou předmětu rukodělné činnosti pro první dva roky je:

- + oslovovat smysly dětí a rozvíjet především smysl pro krásu
- + podpořit důvěru dětí v jejich vlastní dovednosti a schopnosti
- + rozvíjet šikovnost a obratnost rukou, což napomáhá samotnému myšlení
- + naučit děti soustředit se na konkrétní práci
- + naučit děti zacházet s určitým typem materiálu
- + a vyžadovat na dětech sociální citění při společné práci v kolektivu.

Ráda bych touto cestou poděkovala Janě Gažiové a paní Sládkové (babička Terezy Kalčíkové), které pravidelně dojíždějí na naše hodiny rukodělných činností a s velkou chutí a trpělivostí pomáhají dětem a paní učitelce.

V dubnu se také konala naše pravidelná třídní schůzka. Kromě běžných bodů programu jsme společně s rodiči rozebírali téma počítačových her a jejich vliv na vývoj dítěte. Každý si uvědomoval, jak i u nás kvete trh s těmito hrami. Během měsíce se objevuje 10 až 20 nových her. 95% z těch, kteří hrají pravidelně počítačové hry, jsou mužského pohlaví. Dívky mají také zkušenosti s počítačovými hrami, ale nejsou na nich závislé. Aby se děti staly zákazníky počítačových firem, jsou velmi důmyslně oslovováni jejich rodiče. Rodiče jsou upozorňováni, že bez tohoto standardu budou děti ošizeny o mnohé příležitosti a absence počítače poznamená i jejich šance při získání pracovního místa. Počítačové hry a výukové programy mají být zárukou odbou-

raní strachu ze školy a forma hravého učení zaručuje větší výkonnost a úspěchy ve škole. Učební programy by měly také vyrovnávat deficity ze školy. Tyto argumenty vedou podle statistiky čím dál tím více rodičů k rozhodnutí zakoupit svým dětem počítač a nainstalovat jej do jejich pokojíčku.

Působení obrazových a zvukových efektů, specifické rysy jednotlivých her, atraktivita her, možné stupně náročnosti, pocit vítězství, reklama a časopisy o počítačových hrách s jejich návody jsou faktory, které mohou vést k hráčské závislosti. Takový „hráč“ - dítě - se u počítačových her učí podřizovat, vzdává se vlastního postavení a usuzování, pouze vybírá namísto aby tvořil, izoluje se od svého okolí, vnímá často prvky násilí, nerozlišuje a nevnímá spojitost mezi příčinou a jejím působením. Otázkou pak zůstává, jak mohou být takové děti vychovávány a vzdělávány.

Kateřina Kozlová
(třídní učitelka 2.C, ZŠ)

Rozhovor Anny Gažiové se Šimonem Dvořákem

Jaké máš kamarády/ky?

Tadeáše, Matyáše.

Jsi spokojený s učitelkou?

Ano.

Budete se stěhovat, jsi s tím spokojený?

Ano.

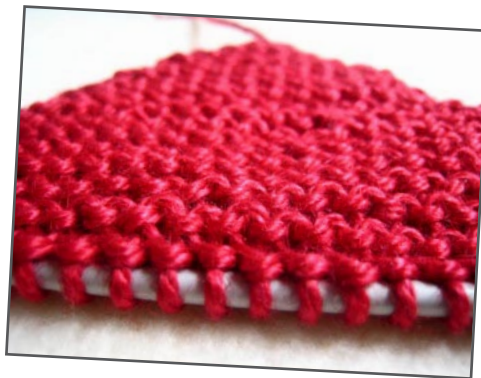
Co se Ti na vaší třídě líbí/nelíbí?

Líbí se mi český jazyk, protože rád píšu malá tiskací písmena a nelíbí se mi kreslení form, protože nevím proč.

Jak Ti chutnají jídla v jídelně?

Ne, nechutnají.

Děkuji.

PROČ ... ?

Výuka cizích jazyků od první třídy je jedním z nejvýraznějších specifík waldorfské pedagogiky. V předškolním věku a prvních školních letech se děti učí převážně nápodobou. Tato schopnost jim také umožňuje začít si osvojovat cizí jazyk.

Otázka dvanáctá

Proč se děti učí dva cizí jazyky od první třídy?

Dětem se nevysvětlují pravidla, dětem se nabízejí podněty k napodobování. Není třeba jim říkat, že „t“ se v angličtině vyslovuje s přídechem, stačí, aby učitel poskytoval dobrý vzor, kterému se děti svými přirozenými silami snaží přiblížit. V každé třídě se najde několik dětí, jejichž síly nápodoby jsou tak mohutné, že s učitelem dokáží recitovat básničku nebo zpívat písničku, kterou slyší poprvé, a to jen imitací pohybu rtů. Velkou radost jsem letos měla, když jeden prvňáček za mnou o přestávce přišel a řekl mi: „*Adélka is ill*“. Tuto frázi jsme se nikdy cíleně neučili, jen několikrát zazněla z mých úst, když jsme si říkali, kdo dnes chybí. Tento prvňáček si ji zcela nevědomě dokázal osvojit v průběhu hodiny a správně použít!

Učitel od samého začátku vede hodinu v maximální možné míře v cílovém jazyce - samozřejmě s velkou oporou ve výrazném neverbálním projevu (gesta, mimika) a vizuálních pomůckách (obrázky, drobné předměty, loutky, hračky). Tyto prostředky dětem pomáhají porozumět obsahu slovního sdělení. Mateřština pochopitelně v hodinách také zazní, ale jen příležitostně. Děti si od malička zvykají na to, že ne vždy musí rozumět každému slovu, aby pochopily obsah sdělení, učí se odhadovat významy, vyjadřovat své myšlenky i s minimem slovní zásoby, a to jsou velmi cenné učební strategie. I když se to může zdát nemožné, i s prvňáčky je možné pracovat s humorem. V dubnu jsme si vyprávěli pohádku o žabkách. Když jsem jim pohádku vyprávěla asi počtvrté, řekla jsem jim, že dnes bude hodně popletená – místo žabky v ní byl slon, místo rybníka koberec, místo sluníčka hvězdy, atd. - děti všechny chyby s přehledem rozpoznaly a od srdce se u takového vyprávění nasmály. A ještě mi radily, jak to mám vyprávět správně.

Učitel se v prvních letech vyhýbá příkladu - slovíčka se děti učí na konkrétních předmětech nebo obrázcích, fráze si osvojují prostřednictvím dramatizace dané situace, význam říkanek, písniček a vyprávění děti chápou jednak ze slov a vizuálních pomůcek, ale také z pohybů, kterými jsou obvykle doprovázeny. Děti zpravidla velmi dobře dokáží pochyťt jejich hlavní dějovou linii a mnohdy i řadu detailů. Podstatné však v tomto věku není přesné porozumění, ale paměťové osvo-

jení. Básničky a písničky obsahují kromě velkého množství slovní zásoby také spoustu gramatických jevů. V pozdějších letech si děti budou vzpomínat na známé texty a uvědomovat si, že už vlastně ví, jak se např. tvoří otázka v přítomném čase prostém nebo jak se časuje sloveso. Pokud se něco jazykového či gramatického objeví, je snaha, aby děti samy přicházely na pravidla. Když jsme se ve druhé třídě učili letos abecedu, děti si samy všimly, že v té anglické není písmeno ch, ani žádné písmeno s háčkem nebo čárkou, a teď, když začínáme psát první slova, pozorují například, že c se někdy vyslovuje jako k a někdy jako s. Mnoho z nich už také ví, že „když je něčeho víc, říká se na konci -s“ a „když představujem tatínka, musíme říct his a když maminku, tak her“ (zatím ovšem nic neslyšeli ani o množném čísle ani o přivlastňovacích zájmenech).

Kromě komunikační kompetence (tj. schopnosti naučit se používat jazyk k adekvátní komunikaci v různých situacích) se ve waldorfské pedagogice klade velký důraz na oblast prožívání -

děti by se v cizím jazyce měly doslova ponořit do nové řeči. To jim umožníme tím, že do výuky zapojíme autentické říkanky, rozpočítadla, pohybové písničky, dětské hry, věkově a obsahově přiměřená vyprávění, jednoduché dialogy, které oživíme pohybem, dramatizací nebo zajímavými rekvizitami. Nezbytným předpokladem je pak to, že učitel sám vyučovaný jazyk dobře ovládá a společně s dětmi znovu intenzivně prožívá.

Volba jazyků pochopitelně závisí na odbornosti učitelů. Optimální je, když je každý z jině jazykové skupiny - např. angličtina a francouzština. V naší škole jsou vyučovány dva germánské jazyky - angličtina je podle Rámcového vzdělávacího plánu povinná a u němčiny sehrála zásadní roli geografická poloha a partnerství se školou v bavorském Prienu am Chiemsee. Ať už je to nakonec jakýkoliv cizí jazyk, při jeho učení je dítě v duševním pohybu, který ho činí flexibilnějším a vnímavějším k jazyku a odlišnostem jiné kultury jako takové.

Kateřina Dvořáková
(učitelka angličtiny v 1.C a 2.C, ZŠ)

Příští téma:

Proč má waldorfská pedagogika tak obzřetný vztah k médiím?

**Zaujala vás
waldorfská pedagogika?
Chcete se
dozvědět více?**

Navštivte naše webové stránky
www.waldorfb.cz
nebo nás kontaktujte na adrese
info@waldorfb.cz,
případně na telefonních číslech
+420 605 286 389
+420 608 977 014

www.waldorfb.cz

NAVŠTIVTE NÁS TAKÉ NA WEBU:

Svátky v květnu a v červnu

Filipojakubská noc a pálení čarodějnic, 1. Máj, Nanebevstoupení, Letnice - čištění studánek a Svatojánská noc - to jsou svátky slavící se v nejkrásnějších měsících v roce. O všech bylo, myslím, dostatečně napsáno v předcházejících dvou ročnících tohoto Zpravodaje (Zvonek 2 a 3 - 2006 a Zvonek 5/6 - 2007). V tomto čísle jen pro připomenutí...

K večeru třetího dne ho trápila veliká žízeň. Přišel ke studánce a doufal, že na dně najde slabý pramínek, aby mohl ubasit žízeň.

Sklonil se a začal prsty odkrývat zem ze dna. Náhle prsty něco nahmatal, ještě rychleji odhrabával zem a pak vyndal ze země malou truhličku. Tu se náhle před Vendou objevil čaroděj. Prosil chlapce, aby mu dal tu truhličku. Sliboval Vendovi bohatství a nesmrtelnost. Venda však truhličku opatrně otevřel. Z ní stoupala bílá hustá pára, obalila čaroděje a pak se i s ním rozplynula.

Před Vendou se objevila víla, kterou viděl ve svém snu. Děkovala mu za všechny lesní bytosti a zvířátka. Pak mu vložila do rukou mu veliký ořech se slovy, aby ho dobře opatroval a otevřel až doma. Venda se vrátil do své rodné chalupy, vyprávěl o svých cestách a zakletém lese. Na důkaz svých slov vyndal ořech a otevřel ho. Z ořechu vypadla zlatá zrnka. Venda za ně koupil pro rodiče a pro sebe statek a pole, pracoval a hospodařil spokojeně. Dál chodil do lesů a staral se o zvířátka a lesní bytosti, brával s sebou také svoje děti a vyprávěl jim o lesní paní a zlém čarodějovi.

Romana Němečková

Letnice slavíme padesátý den po Velikonocích: tyto svátky jsou ve skutečnosti naplněním Velikonoc. Oba mají svůj původ v oslavách přírody: Velikonoce jsou svátky jara, Letnice začátkem sklizně. Oba svátky měly pro Židy spojitost s událostmi z dějin spásy. Velikonoce jsou připomínkou vyvedení z Egypta, Letnice vzpomínkou na darování Desatera na Sinaji. Pro nás křesťany jsou Velikonoce svátkem vzkříšení Pána Ježíše a Letnice svátkem seslání Ducha svatého. Oboje jsou zároveň slavnostmi, kdy se člověk stává sám sebou. O Letnicích slavíme završení takového procesu.

- slavily se vždy dva dny - neděle a pondělí a to v celé Evropě
- slavily se jinak ve městě a jinak na vesnici
- často se při oslavách užívalo masek
- na venkově měli svého „krále letnicího“, ve městě měli „krále ptačího“ - stříleli ku ptáku
- lidé zdobili své domy čerstvou zelení, dávali březové a bukové větvičky do váz, aby se na nich mohl usadit duch svatý
- věřilo se, že posvěcené větvičky ochrání dům a dobytek před pohromou
- pokud větvičky ve vodě uvadly či uschly do svátku Božího těla, měl v tomto roce někdo z rodiny zemřít
- každý pastýř se snažil vyhnat dobytek na pastvu co nejdříve, když se někdo opozdil, ostatní se mu vysmívali
- kdo na Letnice dlouho spal, také se stal terčem posměchu
- někde byl dobytek před vyhnáním na pastvu ověněn a postříkán vodou
- na Šumavě vycházeli chasníci na návěs a práskali biči, aby zahnali hřmotem zlé čarodějnice
- v Letnicových pondělek se konaly jízdy na koních do polí, oblíbená zábava chasníků, ale původní význam byla kontrola mezníků po zimě, zda-li nejsou poškozené

Otevírání a čištění studánek

Voda k lesu - a životu v něm - neodmyslitelně patří. Najdeme jí v lese v mnoha podobách; jsou zde lesní studánky s křišťálovou vodou, v lese pramení a lesem protékají potoky a bystřiny, po ránu se můžeme kochat kapkami rosy zachycenými na listech...

Studánky a prameny jsou od pradávna symbolem čistoty a života. Jedny z nejstarších mýtů jsou spojeny s uctíváním přírodních živlů, vody a pramenů především. Naši předkové si již v období předkřesťanském velmi vážili vodních zdrojů, prameny a studně uctívali a přinášeli jim oběti. Svědčí o tom například Kosmas ve své kronice z 11. století: „...Těž i pověrečné zvyky, jež vesničané, ještě napolo pohané, zachovávali v úterý nebo ve

středu o letnicích tím, že přinášeli dary, u studánek zabíjeli oběti a zlým duchům obětovali...“

Lidé se od pradávna starali, aby pramen nevyschl a nebyl zanesen listím, větvičkami či blátem a dále sloužil jako zdroj čisté pramenité vody. Studánky se každoročně na jaře čistily a případně vyspravovaly. Tomuto se říkalo **Otevírání studánek**, vždyť až po vyčištění byla studánka otevřená pro žíznivé pocestné a zvířátka.

Čištění studánek se odehrávalo o letnicích. Nesmíme tento zvyk zaměňovat s jarním obřadem **Otevírání studánek** (viz výše). Letnicové obřady čištění studní a pramenů mají prastarý, zřejmě ještě keltský původ. Je to uctění životodárné síly vody a zároveň dívčí čistoty. Obřad proto mohly vykonávat jen dívky dosud „zachovalé“. Bohatě se ozdobily květinami a věnci a v průvodu obcházely studánky. Zkontrolovaly pramen, očistily ho a studánku ověnčily květinami. Jedna z nich nabrala vodu do džbánů a pak ji obřadně vyvěřovala do tří světových stran kromě severu a přitom pronášela zaříkávání k vodě, aby byla čistá a bylo jí vždy dostatek.

Vidím hvězdy, o studni vím,
studni dávná, domova,
studni pod lipou, kde tklivým
očím kvetla nachová
zora dětství, v ní mrak příští
jako brozen ve víně. . .

Jako hvězdy tikají zas
vrabci v rudé kalině,
která, krásná, páchně žlučí,
dechem v smrti závoji.
Studně pod lipou nejchudší
ptáky vděku napojí.

Bohuslav Reynek

Svatojánská noc

Je to původně starověká náboženská slavnost s výrazně magickým podtextem konaná u většiny evropských národů (včetně Slovňů) na počest slunce a letního slunovratu. Vychází pravděpodobně z keltské, resp. keltsko-germánské mytologické tradice.

Předvečer a noc na 24. června, svátek sv. Jana Křtitele, byly odjakživa považovány za nejvýznamnější čas v milostné magii i v lidovém léčitelství. Byliny trhané v tento čas měly nejsilnější účinek, devatero kvítí prozradilo dívce budoucího manžela a podařilo-li se někomu utrhnout o půlnoci zlatý květ kapradí, měl klíč k nevidaným pokladům a začal prý i rozumět řeči zvířat...

Období slunovratu bylo provázeno mnoha obřady včetně pálení ohňů, vykuřování bylinami, oběťmi. Letní slunovrat v době vrcholícího léta s nejdélšími dny v roce je paradoxně začátkem vzdalování slunce a blížící se zimy, je tu tedy i jakási připomínka konce, smrti. Proto bylo třeba slunce obdarovat a usmířit oběťmi, aby se nerozhněvalo a o zimním slunovratu se k nám opět vrátilo...

Přeji Vám i Vaším dětem příjemně strávené prázdniny a dovolené. Odpočiňte si,

naberte nových sil a hlavně – mějte se moc rádi.

V září opět na „čtenou“.

Eva Jírovcová

Zdroje:

Vlastimil Vondruška: Církevní a lidové obyčeje

Pejml: Český lid v obyčejích a pověrách

Václavík: Výroční obyčeje a lidové umění

Zíbrt: Veselé chvíle v životě českého lidu

Kamila Skopová: Hody, pšty, masopusty

Práce dětí

Na tomto místě si dovoluujeme představit Vám práci dětí, a rádi bychom v tomto trendu pokračovali. V minulých číslech jsme sice již uveřejnili krátké práce, ale nikdy ne výtvořené psané či malované rukou. A právě tato díla Vašich dětí jsou, dle našeho názoru nejzajímavější. Proto Vás, rodiče, tímto vyzýváme - pokud objevíte nějaký zajímavý výtvarný výtvor Vaší milované ratolesti - neváhejte a zašlete nám jej buď naskenovaný či vyfocený, případně nám jej doručte osobně. Budeme velice rádi a takováto milá dílka uveřejníme. Předem děkujeme Vám i Vaším dětem.

PIŠU POHÁDKU O RUŽI.
RUŽE JEDNOU STÁLA
TAK JAK V DICKI. ALE
PŘI ŠEL KLUČINA A UTRH
RUŽI. A TA RUŽE
PLAKALA. A MAMA
SE NAVEJ ZLOBILA. A
PROTOŽE MU SELTU
RUŽI VRÁTIT TAK
BILA RUŽE ZASE
SPOKOJENÁ.

MADLENKA
DVOŘÁKOVÁ 6 LET
ROK 2008

KALENDÁRIUM SVÁTKŮ A AKCÍ

KVĚTEN - ČERVENEC

• úterý 27. 5. v 16:00 hodin - KC Panorama, Hluboká nad Vltavou - Divadelní představení waldorfských tříd a členů dramatických kroužků ZŠ Hluboká nad Vltavou

• středa 28. 5. v 16:00 hodin - MŠ Nerudova, třída Broučků - Setkání s novými rodiči a paní učitelkou Marií Fidrovou

• pátek 30. 5. - sobota 31. 5. - Duňhové divadlo, Písek - 3. ročník divadelního festivalu - představení žáků waldorfských tříd z celé ČR - představení jsou přístupná všem zájemcům

• středa 4. 6. od 13:00 do 15:00 hodin - ZŠ Nedabyle - Divadelní kukátko - festival divadelních představení žáků 1. stupně (účast dramatických kroužků 1.C a 2.C ZŠ Hluboká nad Vltavou)

• pátek 6. 6. - neděle 8. 6. - Úbyslav - Víkend v Úbyslavi se Svatojanskou nocí - akce třídy Skřítků z MŠ Nerudova

• úterý 10. 6. v 17:30 hodin - ZŠ Hluboká - Rodičovská schůzka 1. C

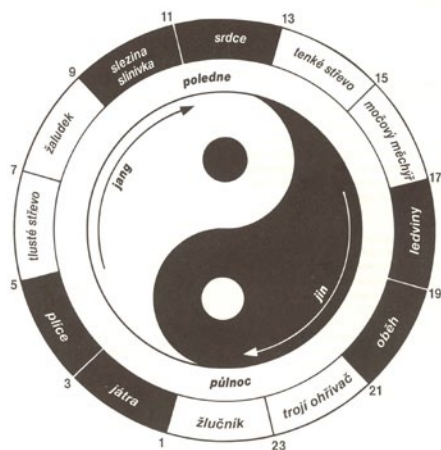
• úterý 10. 6. ve 20:00 hodin - ZŠ Hluboká - Rodičovská schůzka 2. C

• středa 11. 6. v 19:00 hodin - MŠ Nerudova České Budějovice - přednáška PhDr. Anežky Janátové na téma „Dětská duše v dnešní době“; osobní konzultace v odpoledních hodinách po předběžné rezervaci na telefonu 608 977 014 (M. Kubínová Šebelková), madlenka@atlas.cz

• pondělí 16. 6. - středa 18. 6. - Poněšice (rekreační a vzdělávací zařízení AMU) - Výlet 2. C do Poněšic - podrobnosti na rodičovských schůzkách v květnu a v červnu

• úterý 24. 6. (čas bude upřesněn) - mító bude upřesněno - Svatojanská slavnost 1. C a 2. C

• neděle 20. 7. - pátek 25. 7. - Pardubice - Letní seminář pro waldorfské učitele, rodiče, zájemce - podrobný program a přihlášku získáte na adrese janmilde@seznam.cz

Jarní jídelníček a taky o tom, co se to s námi děje aneb Čínská medicína radí

JARO je už v plném rozpuku, a tak je možná skoro pozdě psát o tom, co se to děje ve světě našeho osobního mikrokosmu a co s tím dělat. Ale na druhé straně léto je ještě relativně daleko, a tak se pojdme na chvíli ponořit do právě vrcholících jar v našich tělech i všude vukol.

Podle východní filosofie a potažmo tedy i medicíny je jaro vlastně naprosto klíčovým momentem celé přírody, protože v tu chvíli se vlastně zcela obrací směr energie.

Během celého podzimu i zimy se energie pomalu nořila níže a níže, hlouběji a dolů - do země, do niter našich těl. Míza se stahovala do kořenů, listů bylo opadané, procesy probíhaly zanořené v nitru. V zimě jsme si strádali svou hmotnou podstatu, doplňovali jsme minerály do kostí, šlach, živilí těla...

A najednou - na jaře - to vezme opačný „drajv“. Energie změní směr, začne se budít a letí směrem vzhůru. Extrémní jin se najednou přehoupne v jang. Proto jsou změny v organismu v tuto dobu nejprudší. Všechno roste a raší směrem vzhůru, rostliny vyhání zelené výhonky a v nás se děje to-též. Jaro je období jater, která se začínou v tu dobu budít. Jako orgán, který je typický svým rozpínáním a neklidem (jako jarní příroda), a jehož směr energie je primárně vzhůru, mohou začít játra a žlučník někdy zlobit.

Co se může v tu dobu dít s námi a jaké můžeme čekat změny? Každopádně je to otázka hodně individuální a záleží zkrátka na tom, jaké jsme konstituční typy a kde je naše bolavá pata, která se nám ozve. Např. můžou nás mnohem více obtěžovat bolesti hlavy, býváme více emotivní, vzteklí. Depresáři vědí, že s jarem se jejich porucha nálady často zhorší. Stejně tak se mohou objevit poruchy menstruačního cyklu nebo třeba nevolnosti, nausea (pocit na zvracení), točení hlavy, citlivost očí na vítr, záněty spojivek, rozostřené vidění, únava.

Co bychom měli dělat a jak se co nejlépe jaru v nás přizpůsobit?

Děti budou mít přirozenou tendenci začít více běhat a rádit, mnohé z nich však začátek jara nejprve odstonají a pak se teprve zmátoří a ožijí jako svěží zelené výhonky. Rozhodně bychom měli pohyb podpořit, pokud to počasí dovolí, dopřejeme volný pohyb s rozevlátými vlasy. Ve stravě uберeme tuků a těžkých tučných jídel, správně bychom de facto měli zcela vynechat smažená jídla a smetanové těžké omáčky. Omezíme maso, hlavně vepřové a hovězí a zůstaneme u ryb, králíka, krůty, kuřete. Naše játra pohládí a podpoří v jarním období hlavně hořká, kyselá a sladká chuť.

Kyselá proto, že stahuje a kontroluje játra, která mají přílišnou tendenci k rozpínání.

Sladká harmonizuje, naše játra polaská a pohládí a uvolní jejich napětí (sladkou chuť jsou zde myšleny škroby z obilovin, nikoli koncentrovaný cukr tak, jak ho známe my).

Hořká chuť játra zprůchodňuje, působí směrem dolů, stahuje vzbuřenou jangovou energii a chladí.

Pokud to přivedeme do praktických rad - užijeme všech zelených právě pučících lístků, výhodné jsou pampelišky, čekanka, rukola, řericha a všechny klíčky z obilovin. Pro sladkou chuť si půjdeme k obilným pokrmům z rýže, jáhel, pohanky, ova, špaldy atp. Kyselé můžeme přidat pro

lepší trávení - ať už jako nakládanou zeleninu nebo výhodný jablečný ocet. Tím si skvěle pročistíme tělo a stahujeme tukovou tkáň. Je dobré ho pít 1 lžici ve 2 dcl vody nebo jablečného džusu.

Výhodné je také lehce pomoci energii, jež se probouzí a otáčí se vzhůru tak, že tento pohyb podpoříme ostrou chutí ředkviček, cibule, jarních cibulek, pórků.

Tato zelenina nám pomůže taktéž k odhledení organismu, ostrá chuť silně rozptýluje hleny a usnadňuje jejich odstranění.

Proto naše babičky moc dobře věděly, proč si mají chleba s tvarohem, který zahleňuje, posypat pažitkou či cibulkou - ta totiž „rozstřelí“ tuto zahleňující tendenci mléčných bílkovin a umožní je lépe strávit.

Z koření používáme čerstvé bylinky, omezíme solení.

Pijeme nejlépe čistou vodu a je-li již teplo, můžeme si dovolit i zelené a mátové čaje, které lehce chladí, dále čaje nakyslé, ovocné a lehké bylinkové.

Zcela jistě omezíme tvrdý alkohol, výhodnější je pšeničné pivo a z vín přejdeme ze zimního červeného na výhodnější bílé.

Tož přátelé, užijte jara plnými doušky.

Miša Bernardová

Zvonek

Ročník 3 (2008), Číslo 5/6

Redakce:

Eva Jírovcová, Petra Klee

Grafika:

Radim Jírovec

Sazba:

Radim Jírovec

Adresa:

Waldorfské třídy při MŠ Nerudova
Nerudova 53
370 04 České Budějovice

E-mail:

zvonek@waldorfcz.cz

Kontakt:

Eva Jírovcová (+420 606 286 687)
Petra Klee (+420 774 121 217)

Internet:

http://www.waldorfcz.cz
(zde najdete zpravodaj v barevném provedení, v PDF formátu)

Použité zdroje

(pokud není uvedeno jinak):

Foto, obrázky - Kateřina Dvořáková,
Jana Erhartová, Radim Jírovec, internet

NEPRODEJNÉ